

САҢА

ЧУРАПЧЫ УЛУУХУН ХАҢЫАТА

ОЛОХ

ХАҢЫАТ
1931 СЫЛ АҢҢЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 58 (8653)

2001 сыл ыам ыйын 22 күнэ

Оптуорунньук

Хоту көһөрүлүү 60 сылын көрсө

УЛУУС КОМИССИЯТЫН МУНЬАҒАР

Ыам ыйын 15 күнүгэр улуус баһылыга А.А. Шадрин председателлээх хоту көһөрүлүү 60 сылыгар аналлаах улуус комиссиятын бастагы муньаҕа буолла. Комиссия барыта 9 чилиэннээх.

Муньахха бу тустаах комиссия чилиэнэ, улуустаагы ветераннар сэбиэттэрин председателэ Л.Д. Барашкова хоту көһөрүлүү 60 сылын көрсө ытыллыахтаах үлэлэр тустарынан информацията истилиннэ. Любовь Дмитриевна, туох ханнаах иннинэ, улууска хоту көһөрүлүү кыттылаахтары билгини баар баһаанналарыгар болсумтону туһайда.

Онтон көрдөххө, бу даата 55 сылыгар хоту көһөрүлүү 760-ча кыттылааҕа, ол иһигэр 75-тан үһсү саастаах 120 киһи баар эбит буоллар, быйыл киһилэр ахсааннара, оччотуору туох баар обону-урууну киллэрэн туран, 507 киһи, ол иһигэр 75-тан үһсү саастааҕа 78 киһи. Кинилэр дьин-чакчы ула-хамнас кытаанаҕар сылдыбыт дьон. Хоту көһөрүлүү бүгүн эрэ кэспитилибит буолбатах. Маныаха өссө 1991 сыллаахха Верховный Совет 16 пууннаах анал уураада тахсан турар. Ол быһытынан көһөрүлүү кыттылаахтарыгар сүрүннөөн маанык чэпчэттиилэр көрүлүннүлэр: сылга 7,5 кубометр отук мас киирэр, электро-уокка уонна эмкэ 50 % -наах чэпчэтии оҕоһулар итинэн бу кэлин ыйдаагы пенсияларыгар 150 солк. эбии төлөнөр, сылга биэр төгүл босхо айаныылар.

Дээ, итилэр кэннэ, уураахха киирбит сорох пууннар толоруллубатахтар. Олор ханньагылар? Бастатан, 16 квартиралар дьон олорор уопсай дьыэтэ уонна профилакторий дьыт тутулуохтаахтара, уонун хааччыллыахтаахтара, тустаах профсоюзтарын пүтөвкатынан туһаныахтаахтара кыаллыбатах. Аны бүгүн улуус дьонун-сэргэтин хоту көһөрүүнү, күүс өтүүнүн барбытынан сыаналаан, политическай репрессия курдук көрдөрөөрү туруорсуулар аккаастаммыт. Онуоха сүрүн биричиинэтэ тустаан бу көһөрүү - норуоту эһин бэрээдэгиниз буолбатах дьин. Иккинчэн, бу төрдүттэн сыһа дьаһал содулугар тахсыбыт материалнай уонна моральнай хоромньуну чөлүгэр түһэригэр этии, ааҕан-суоттаан докумуннаһыы оннук хаалбыт.

Сэрин уонна көһөрүү содулугар улуус киһиниз сүтүгүн 42 сүл буолан баран саҥа 1985 сыллаахха сиппитэ. 50 тыһ. ынах сүөһү уонна сылгы сүтүктэммитэ, 800 уһаайба таах сир-халлаан икки ардыгар бырабыллыбыта... Көһөрүү кэспитин итинник ааҕа туруохха сөп.

Кырдык, улуус нэһилиэнньэтэ бүтүүнэ көрсүбүт бу издэннээх, харах уулаах дьылытын үйэтиги — билгини төлүкөнэ дьон кэспитин, чэспитин дьыалата. Оннук да сыаналаан, комиссия муньаҕа болуоруулу олус ымныктаан-чымпыктаан көрдө. Бастатан, билгини хаалбыт, кырдыгаһынан да итинэн хоту күүстээх үлэттэн доруобуйалара айгыраан моральнай да, материалнай да көмөбө маддыар көһөрүлүү кыттылаахтарыгар өссө тугу оноробут, иккинчэн, бу бэлэз даатаны историяда хайдах үйэтитэбит дьин болууроска санаа атастаһыта буолла.

Маныаха информацията истилиннэ Л.Д.Барашкова итинэн комиссия председателэ, улуус баһылыга А.А.Шадрин этиилэрэ сүрүн буолла. Олор маныктар: Бастагыта.Хоту көһөрүү 55 сылын бэлэтээһин бары дьаһаллара улуус иһиниз, бэйэтин кууһунан-маһынан ытыллыбыт буоллаахтарына, 60 сылы республика таһымынаах ытырга, онуоха республикатаагы комиссияны тэрийэргэ улуустан этии киллэрэргэ. Манна дабатан эттэххэ, ити 507 көһөрүлүү кыттылаахтары ахсаана улууска эрэ баар дьон, оттон республика иһигэр тарҕанан олоороччулар испиһэктэрэ санатан чуолкайданар; көһөрүү кыттылаахтары

олохун-дьяһабын тулсарыга дьаһаллары эһин көрүү; Аманна (Мындабааһыга) профилакторий туттарыы; көһөрүү кыттылаахтары багаларын учуоттаан Кэбээһигэ, Эдэгээһигэ уойна Булууга баар лааматынныктарга, кэспитэбил сирдэргэ теплоходунан экскурсияны тэрийин; көһөрүү содулугар эстибит Аччабар, Мэлдэхси учаастактарын (оччолорго нэһиликтэр) сайдыыларыгар социальнай объектары туугу; көһөрүлүү кыттылаахтарыгар телефонна 50% -наах чэпчэтинни киллэрин; 60 сылынан биэр бириэмэлээх материалнай көмөнү онорторуу; көһөрүүгэ аналлаах Хатылы музейин фондатыгар олохуран, улуус киһиниз немоинальнай (аһаҕас халлаан аныгар) музей онорорго. Сирэ чуолкайданмыт, ол эбэтэр урукку бэспитинэ территориялар.

Бу ытыллыахтаах дьаһаллар уонна үлэлэр барыларынан эрдэ эмэ республика уонна Правительствот, тустаах министерстволар таһымнарыгар туруорсуулар оҕоһулуубуттара санатылынына. Онтон бүгүн олору өссө чуолкайдаһып, чопчулаһып кэспитиниз турда. Көһөрүлүү кыттылаахтарыттан бүгүн эдэрдэрэ 60 саастарыгар чугаһабыт эбэтэр ону ааспыт дьон. Олор үксүлэрэ үлэ ветераннарын быһыыларынан ити үһсү этилибит чэпчэтинлэринэн туһаналар. Онтон, дьин аабыстаахха, көһөрүү кыттылааҕа дастабырманын аларынан туһаналлара да дьин ити пенсияба 150 солк. эбиилэри ураты суобар тахсар. Итинэн көһөрүү кыттылаахтарын статуһун адыас туһунан арааран атын чэпчэтинилэри, холобуур, телефонна, эмкэ, дьыа-уот өрөмүөнүгэр курдуктара көрдөрөөрү этиилэр оҕоһулуунулар. Дьон олорор уопсай дьыттан таас варнакынан 24 квартиралары туруорсарга, ону тэҥэ профилакторий онугар (билгин республикага араас хайыскалаах элбэспитиниз) улуустаагы киһи баһыһа иһиниз сааһырыт дьону эһитири тупса отделение астарарга дьин эһин киирдилэр.

Көһөрүү 60 сылын көрсөргө моральнай өтүүнүн бэлэмнээһин барар. Правительство, тустаах министерстволарга уонна ведомстволарга бүгүн кэспитилиннэ докумун-бырайыак быһытынан оҕоһулан эмиз ытыллыбыта. Маныаха өйдөбүл, сыһан араас ээрэри, салгып туруорсабыт. Туруорсуубут икки хайысханан барар. Биэр улуус өтүүтүн, иккинчэн көһөрүү кыттылаахтара бэйэлэрэ туруорсаллар. Ол, сүрүннөөн, компенсация туһунан.Улуус киһиз кэспитин хабар: чөлүгэр түһэри, хоромньуну оһоруу курдуктары. Олору сэргэ 60 сылынан көһөрүүгэ документальнай киһиз уонна киһиз таһаары хайдах буолуот? Докумунна баай, элбэх актыы да мукуулуунна.Эмиз бу даатада култура, спорт, үөрэх тэрилтэлэрэ тардыллан, бэйэлэрэ тупса дьаһаллары ытталарын ирдэххэ, — дьитэ көһөрүүгэ аналлаах комиссия председателин солбуйааччы, улуус баһылыгын солбуйааччы И.И. Яковлев.

Оттон улуустаагы социальнай управление начальнига С.И. Никитин 60 сылынан сибээстэн көһөрүүгэ аналлаах значок онорторго этии киллэрбитэ биэр санаанан өйөнө.

Итинник комиссия атын да чилиэннэрэ ытыллыахтаах дьаһаллар тула үрдүк интэрэспитин кэспитилэр, суб-саргы этилэр. Түмүгү республикада туруорсууну сэргэ улуус бэйэтэ ытыахтаах дьаһаллара чопчуланар. Холобуур, үбүн-харчытын кэспитээх мемориальнай музей тутуутун сабыһы турарга дьин буолла. Маныаха улуус баһылыгы солбуйааччы И.И. Яковлев председателээх хос комиссия тэрилиннэ. Итинник киһиз устуу, киһигэни таһаары курдук о.д.а. дьаһаллар эһин киирэн биэрдилэр.

С.СМИРНИКОВА.

Сотурутаагыта Хатылы нэһиликтэ "Мин Сахам сирэ-XXI үйэ" дьин үгүө дьыалалар хамсааһыннарыгар аналлаах, саха народнай суруйааччыта В.С. Сергеев-Болот Боотур, аатынан орто оскуола алын сүһүх үөрэнэччилэригэр аһаан саҥа оскуола тутуутугар көмөлөһөр сыаллаах "Күндүтүк саныыр Хатылыбыт кэспитин туһугар" дьин амарах санааланын акцията ытыллына.

Нэһилиэк олохтоохторо ааспыт сылга таас оскуола тутуутугар бэйэлэрин кылааттарын киллэрбиттэрэ. Быйыл саҥа тутуулар оскуолага үбүнэн-харчынан, үлэ-лээн-хамсаан көмөлөһөргө быһаарыннылар. Акцияга Хатылытан төрүттээхтэри таһынан олохтоох орто оскуолага үөрэмнэ, үлэни сылдыбыт дьон кытары кытынылар. Бизэргэ ылыктаах санаанан салайтаран "Дьыалабыай дьахталлар кулууптара" (салалааччы Ф.С. Окоемова),

шефтээх улуустаагы үөрэх управленига (начальник Е.С. Сидорова), "Повет" МУП, улуус киһинизэ "Хатылы" түмсүү (салалааччы М.М. Парфенова), сбербанк начальнига Г.И. Филиппова, үөрэх управленигын оскуола киириэн иһиннээри саастаах оҕолорго отделын начальнига М.И. Чинигинарова, улуустаагы ветераннар сэбиэттэрин председателэ Л.Д. Барашкова, нотариус М.Н. Иванова уо. д.а. кыттаннар бэйэлэрин кылааттарын киллэрдилэр.

Хатылытан төрүттээх дьонно оҕолору, сизэнэрэ бу акцияга кыттаннар бэйэлэрин көмөлөрүн биэрбиттэриттэн улаханник астыныныт. Ол курдук Олексей Синдэрэп сизэ И.В. Сидорова,

МАХТАЛЫТЫН ТИЭРДЭБИТ

Дьөгүөр Попов сизэ В.В. Савин, Нукулай Павлов сизэ Л.М. Савина, Сүөдэр Уйбанын уола И.Ф. Иванова, Бүөтүр Чинигинарова уола А.В. Чинигинарова бу түмсүүгэ аһаан-иһэн кэлэн кыттыны ытылар.

Амарах санааланын акцияга саҥа оскуола тутуутугар көмөлөрүн киллэрбит биэр дойдулаахтарбытыгар, оскуоланы араас сылларга бүтэрбит выпускниктарбытыгар, үлэни сылдыбыттарын күндүтүк санаан кэлэн кыттыны ытыттарга нэһилиэк дьаһалтатын, орто оскуола коллективин ааттарынан барба махталбытын тиэрдэбит.

У. АТЛАСОВА,
нэһилиэк баһылыга.

Чөл олох — билигин кэм ирдэбилэ

УЛАХАН КӨМӨНӨН БУОЛУОҕА

Чурапчытаагы физкультура уонна спорт институтун библиотеказыгар араас кэрэхсэбиллээх дьаһаллар ытыллылар. Ол курдук, манна сотурутаагыта "Чөл олох-сарыныгы хардыныт" дьин улуус социальнай педагогтарыгар аналлаах семинар буолан ааста. Сүрүн дахылааты институт ректора, РФ үөрэҕиритин бочуоттаах үлэһитэ М.Д.Гуляев онордо. Оттон икки сыллаабыт "Бары бүтүүн туруоруу" дьин республика үрдүнэн таһаарыт ыгырыларынан олоххо хайдах киллэрэн иһэллэрин туһунан ЧРОСИО социальнай педагога А.З.Прибылых иһитиннэрдэ. Институт естественнэй наукаларга кафедратын сибидиссиз, спортивнай врач П.И.Кривошапкин киһи бэйэтин доруобуйатын

көрүнэргэ үөрэннэхтэрин, эмизэн эрэ үлүүнү сыйлаһып, ханьык баһарар мөлөөбүт органы дьарык көмөтүнэн чөлүгэр түһэриэххэ сөбүн туһунан интэрэспитин кэспитэ. Нууна тылын учууталларын оскуола-таагы метод-холбоһууну салалааччы Л.К.Аданова чэбдик олох иһин охсуһууга аналлаах педлаторийдары хайдах тэрийэххэ сөбүгэр сүбэлэри биэрдэ. Маны таһынан интернат интэрэспитин Розалия Пономарева оһону режими туһулууга иһити суолтатыгар, Татьяна Решетникова норуот иһигэр үгэстэрин аһымылаахтык туһаныга у.д.а. темаларга бэйэлэрин кэспитиннэрин, чинчийиллэрин кэспитилэр. Семинарга оскуола үөрэнээчиллэрин кыттылыра биэр тупса кэ-

рэхсэбили үөскэттэ. Ол курдук, интернат-оскуола сэттис кылааһыгар үөрэнэр Саргы Захарова дьит кэргэнэ арыгылаһын содулларын туһунан уонна Айта Егорова дууһаны бэйэтигэ хайдах үлэтиэххэ сөбүгэр санаа атастаһылар.

Семинар кыттылаахтара күнүстэн киһэ спортивнай комплекса экскурсияга сырыттылар, биэр идэлээхтэр социальнай педагог Александр Захаровна Прибылых ытар-тэригэр үлэтин оҕуотун иһиттилэр. Семинары "тегүрүк оһуол" иһитинэ "21-с үйэ -доруобуйа үйэтэ" дьин тохшоу түмүктэтиллэр. Бу кэрэхсэбиллээх сэргэ дьаһалтан улуус социальнай педагогтара элбэри билэн-көрөн тарбастылар.Ити киһилэр чөл олох иһин үлэлэригэр улахан көмөнү күүс буолуоҕа.

Мария ГЕРАСИМОВА,
хаһыат общ. корр.

КУАҒАН ДЬАЛЛЫКТАРЫ УТАРАН

Билигин кылааспытыгар 32 буолан үөрэнэбит. Сотурутаагыта интэрэспитин Татьяна Николаевна Спиридонова, төрөппүт комитетын председателэ Валентина Васильевна Филиппова тэрийиннэриэн "Мин чөл олох талабын" дьин олус интэрэспитин конференция буолан ааста. Манна сүл устата аабыллыбыт дахылааттартан бастыгыларын иһитибит. Ол курдук, Коркин Коля "Уолаттар арыгыны утараллар" дьин, Гуляев Вадим салгыны киртигинэ, Егорова Клара экологияга, Филатов Миша дьит кэргэн арыгылаһынын содулларыгар, Неустроев Саха

табахтааһын буортуугар туһайылыбыт дьин ис хоһоонноох, интэр-үөрэтэр суолталаах дахылааттара биһирэнилэр. Оттон Айта Егорова оһо кыра эрдэбитэн бэйэтин сайыннарыахтааһын, куаҕан дьаллыктартан сэрэниэхтэрин туһунан олус интэрэспитин дахылааты онордо, Саргы Захарова табахтааһын буортуугар тохтоото. Валентина Васильевна телевизорунан көстөр итирдэр уахтар уонна пиһэлэр рекламаларын хайдах өйдүүрбүтүн ытыталаста, төрөппүттэри кэспитиниз ыгырда. ЧФКСИ проректора Любовь

Тимофеевна Егорова оҕолорго сүбэлэри биэрдэ, актыыбынай кыттыны ытыт үөрэнээчиллэргэ Грамоталары, сертификаттары туттарда.

Үөрэх дьыла бүтэрэ чулаата. Эһил сөбүлүүр хайысхаларбытын талан үөрэхпитин салгыахпыт. Бу сылларга билигин салайан, көрөн-иһэн, билигин туспутугар кыһамыт интэрэспитингэр Татьяна Николаевна махталбытын тиэрдэбит.

Айта ДЬЯЧКОВСКАЯ,
интернат-оскуола VII "а"
кылааһын үөрэнээччигэ.

В.В. БОЖЕДОНОВ ААТЫН ҮЙЭТИГИНЭ

Сотурутаагыта Хайахсыт нэһиликтэ Улуу Кыайы 56 сылы көрсө, чөл олох уонна мааскай спорду пропагандалыыр иһитинэ биэр дойдулаахпыт, үрдүк категориялаах травматолог-ортопед врач, СССР доруобуйатын харыстабылын туйгуна В.В. Божедонов аатын үйэтитэр сыаллаах сүүрүүгэ, спорт араас көрүмүгүгэр тэрилтэлэр иһи ардыларынаагы күрэхтэһин буолан ааста.

Василий Васильевич 1939 сыл кулун тутар 30 күнүгэр Хайахсыт нэһиликтэргэ колхозтаах дьит кэргэннэ төрөөбүтэ. Сэттис кылаас кэспиттэн Дьин орто оскуолатын үөрэнэн бүтэрбитэ.

1959 сыллаахха СГУ медико-лечебнэй факультетын бүтэрэн травматолог-врач идэтин ытыта. Киһи оһо сааһыттан биллэр сүүрүк этэ, спордуан утумнаахтык дьарыктаммыта. Национальнай көрүнүгэр Саха АССР спордун маастара. Саха сирин комсомолун 50 сылын чэспигэр Саһыл Сыһыы-Дьонуускай маршруттан 230 км сүүрбүтэ. Онтон XXII-с Олимпийскай оһоньууларга аһамыт "Москва-80" дьин 810 км хайыһарынан сүүрүүгэ кыттыбыта.Иһин таһынан араас спартакиадаларга, кростарга, эстафеталарга күрэхтэһинлэргэ кыттыбытын аһаан сиплэкини, Киһи спортсмен-врач буоларын

быһытынан, тустууктар, боксдор, хайыһардыттар эһинилэрин кэспити көрө, бу проблемаларга аһаан хас да научнай ыстыһалары таһааргытыта.

Күрэхтэһингэ 200-тэн тахса киһи кыттыны ытыла. Тэрилтэлэртэн барыта 5 хамаанда туруорулуна.15 этаптаах эстафетага 108 киһи күрээстэспиттэн дьаһалта, култура үлэтигэрин, бааһынай хаһаайыстыбаларын Ассоциациятын холбоһуктаах хамаандалара бастаата. Маны таһынан сүл ытытыгыгар, мохсуога уонна дротигы бырабыһа күрэхтэстилэр. Уопсай түмүккэ В.В.Божедонов аатын сүгэр участкай баһыһа хамаандата кыайылааһынан тарыста.

Марфа КУЗЬМИНА,
Хайахсыт.

ААҒААЧЧЫЛАР
БОЛСОМТОЛОРУГАР!

Ыам ыйын 10 күнүттэн улуустаагы "Саҥа олох" хаһыакка 2001 сыл ИККИС АҢҒАРЫГАР тэрилтэлэргэ, оттон биридиһэн дьонго үс ыйга, ол эбэтэр от ыйыгар, атырдаах ыйыгар уонна балаһан ыйыгар, сурутуу ытыллар. Сурутуу сыаната тэрилталарга сүл аһарыгар - 150 солк., биридиһэн дьонго 3 ыйга - 90 солк.

Сурутуу "Саҥа олох" РИХ кассатыгар уонна Чурапчы салионньэтигэр, нэһиликтэргэ дуогабардаах дьонунан ытыллар.

УЛУУС БАРЫ ОЛОХТООХТОРО, саҥа үйэбэ, саҥа технологиянан тахсар тапталлаах "Саҥа олох" хаһыаккытыгар сурутарга тиэтэһин! Сурутуу хампааньыта бэс ыйын 25 күнүгэр түмүктэнэр.

"Саҥа олох" РИХ.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Күндү тапталлаар кээримин, амарах санаалаар абабын, эйбэс майгылаар элэбимин, тыл, үлз, Компартия ветеранын, латрабкооперация туйгунун, Мындабаайы бейүлзгүн олохтообун КОЖУРОВ Николай Антонович 70 сааскын топтоочу туюлар кэрэ-бэлз күнүнүн иштин, истинник эбэрдэлиибит!

Күндүтүк саныр кийибитизер асхабат кыямнын, көмөг, сүбэ-аман ичин мастанан туран, бу орто туруу дойдуга түмүү түмүнүн, ыары ыаллапатын, эрэй эгэрдэспзтин, кырдыгы кыйданын, дыал-саргу тосхойдун, үөрүү-көтүү кыттыстын дин бага санаабытын элэбим.

Кээримин Анисия Васильевна, оболорун, кийинтирер, күтүөттэрер, сизиниэрер.

Убаастабыллаар коллегабытын, аба табаарыспытын, үлз ветеранын, Чуралчы сэлэиниэтин олохтообун КОЛЕСОВА Дария Семеновна 65 сааскын туюлуккунан иштин, истинник эбэрдэлиибит!

Эн баан систематыгар өр кэмиз кизин билилээстик, үтүө суобастаастык, бэринилээстик энкелэ суаз үлзэбимин биһизге дьонун талобур буолар.

Күндү кийибит, уһунтан-уһундук, сүбэли-амалы, доруобайдык олоорго баарабыт.

Госбанна биригэ үлзэбимин коллегаларын.

ЭРИЛИК ЭРИСТИНН МУЗЕЙА ТЭРИЛИИБИТЭ 25 СЫЛА БУОЛЛА

Бүтүн Советская Союзка тийэ биллибит үчүгэй үлзээх, кыахтаах Эрилик Эристин аатынан колхоз, кэлин совхоз Саха сирин Суруйааччыларын союзун кытта 1969 сыллаахтан шефтэспитэ. Саха народнай поэта С.П. Данилов уонна колхоз председателэ Р.А. Филиппов - бу кэскиллээх үлэни аан-бастакынан сабалаабытара. Сэри уонна пед-үлз ветерана, советская-партийнай үлэни Г.Д.Ефимов сана тэриллит советска рабочком председателинэн быыбарданан үлэни кэлиэрттэн суруйааччы Эрилик Эристин олохтун тийэх сылларыгар олохтот дьыттигэр музейы тэрийи туһунан кэпсэтин кизиник ытыллыбыта. Мин иннибэр Эрилик Эристин аатынан совхоз рабочкомун муннаабын 1975 сыллаахха ыам ыйын 5 күнүгэр таһаарыт уурааба сытар. Онно маньык этиллэр:

"Эрилик Эристин олохтот дьыттигэр кини музейын тэрийи туһунан.

1. Чакырга Эрилик Эристин олохтот, үлзэбимин, өлбүт дьыттигэр (урукку балыһа уга анарыгар) кини музей-квартиратын тэрийэргэ, музей сэбидиссэинин учуутал Н.В.Филипповы, библиотекарынан П.И.Сидорованы бигэрэстэргэ.

2. Чакыр отделениетин уураааһа таб. В.Г.Титов бу икки хоһу оборудованиенан хааччыларгар, кинигэ стеллаһын оморторугар.

3. Музей тэриллитин туһунан Саха сиринээки Суруйааччылар союзтарыгар, Ойуунускай аатынан музейга биллэрэргэ...

Чакырга бастакы балыһаны Макаар сайылыгар турбут Капитон Махаров сайылыр дьыттин 1936 с. Толоонно көһөрөн киллэрэн тулуттар. Ити сыл медпункт аһыллыбыт. Онно Эрилик Эристин иккис кээримин А.Д.Яковлева акушерканан үлзээн медпункт хоту хоһугар олохтоттар, Музей аһылларын сабана-сага балыһа тутулан ити дьыбэ К.М.Филипповтаах олохторо. Г.Д.Ефимов рабочком уурааба тахсыабыттан ыла куоратынан-тынан үгүстүк сүүрбүтэ-көпүтэ, элэбэ туруорсууда.Ол түмүгэр, музей дьытти тэрийи түбүгэ көхтөөхтүк сабаламмыта. Бири дойдутаахпыт суруйааччы И.Е.Федосеев-Доосо сүбэтин уонна быһаччы көмөгүнэн Советская Союз үгүс суруйааччыларыгар көмө омороллоругар көрдөһүү сурук ытыллыбыта. Ону тэнинэн нэһилиэтиэттэн экспонаттары хомуйу сабаламмыта.

Ити курдук нэһилиэк, оройуон уонна

республика дьонун үлэлэрин түмүгүнэн силгэ ситэн музей 1976 сыллаахха суруйааччы төрөөбүт күнүгэр - тохсунньу 24 күнүгэр аһыллыбыта. Онно саха народнай поэтар Семен Данилов, Күнүк Уурастырал, Элэй уонна поэтар Моисей Ефимов, Иван Федосеев-Доосо, ученай Н.Н.Тобуруокал, РФ үтүөлээх художника А.П.Мунхалов, Саха АССР үтүөлээх художника А.П.Собакин, А.С.Пушкин аатынан республикатаабы научнай библиотека директорын солбуйааччы Т.А.Жареева уо.д.а. улахан-нык көмөлөспүттэрэ. Суруйааччы төрөөбүт кыһа Валентина Семеновна, огдообото А.Д.Яковлева уонна поэт А.С.Бродников Эрилик Эристин тус малын-салын, үгүс сэдэх экспонаттары бэлэттэбүттэрэ. Онтон Советская Союз бары мунуктарыттан бастакы суруктар, бэлэхтэр кэлитэлээн барыттар. Билигин музейга тыһынчтан тахса бэлэх кинигэ көрдөрүүгө турар.

Чуралчы райсоветин культура отделын сэбидиссэинин уһунук үлзэбимин үтүөкэннээх салайааччы И.И.Кандинская музейы культура балансыгар ылан, икки үлэни керен уһун кэмизэ үлзэллэпитэ. Бастакы хамнастаах сэбидиссэинин Е.Е.Алексеева аманьыта, кини кэиниттэн мин, В.Г.Титов, М.А.Филиппов, А.И.Адамов үлзээн ааспылпыт. 1997 сыллаахтан музей оскуола музейын статуһун ылбыта. Мин пенсияга тахсан баран төрүттэспит музейбар үсүһүн эргиллэн кэлэн билигин үлэли олохторун.

Ааспыт 2000 сылга 309 хаартысканы хомуйан, ыаллартан уларсан куоплуйалатан, хоту көһөрүллүбүттэргэ, тыыл үлэниэттигэр, бойбуой наһараадалаахтарга, үлз бастыһынарыгар, Герой-ийэлэргэ,чулуу спортсменнарга, үлз коллективтарыгар стэндэлэри омордубут.

Үтүө санаалаах көмөлөөччүлэрбэр - нэһилиэкпит урукку баһылыгар А.М.Кириллингэ, оскуола администрациятыгар, учууталлар М.Е.Сидорова, В.В.Петровка, "Туоралдын" бааһынай хаһаайыстыбатын салайааччытыгар уо.д.а. дириг махталбын тиздэбин.

Николай ФИЛИПОВ,
Эрилик Эристин музейын
сэбидиссэе.

МАХТАНАБЫТ

Күндү кээримин, абабын, убайбын, Дириг бейүлзгүн олохтообун ТАРАСОВ Василий Константинович күн сириттэн сүтэрбит ыарахан кэммитигэр өйөбүл, сүбэ-ама буолбут чугас аймахтарыгар Дюдорев П.И., Степанова Р.И., Посельская А.Н., Федоров Д.Н., Федоров Ю.Н., Гоголев А.П., Гоголев В.П., Кардашевскийдарга, Мэлдэхситтэн Посельскийдарга, ыкса ыалларбытыгар Ивановтарга, Тарбаковтарга, Тинофеевтарга, Нахсылова Л.С., Борисовтарга, абабыт истик табаарыстарыгар Васильев И.И., Лазарев Н.П., Петров П.П., нэһилиэк баһылыгар Старостин Н.М., ЖКХ салайааччытыгар Карпов И.И., бириг үөрэмт табаарыстарыгар, түөлбөбит дьонугар, автобус бизээн өйөбүт агрооскуола администрациятыгар, үлзэбимин баһылаабынай арайгыгар Илларионова А.П., балыһа бары үлэниэттигэр улахан махталбын тиздэбим.

Кээримин, оболоро, бырааттара, балта.

БИЛЛЭРИИ

Ыам ыйын 14 күнүттэн "Күнэ" ХЭО дьыттигэр сага аһыллыбыт "Инфоком" справочнай-информационнай кини үлэни.

Аһыллыбыттан бири ый устата 50 % чөлүтүлээх араас биллэриниэр, информацияны нэһилиэтиэттэн уонна тэрилтэлэртэн ылар. биллэриниэр ис хоһоонор атыт-тугуу, атаһымы, араас көрүн өгөнү оморутуһунан буолуохтарын сөл.

Биллэрин бизээн бабалаахтар, ону тэнэ туохха каадыарытын 42-000 телефонна билсир. 42-000 нүмэрдээх телефон - "Инфоком" СИК справочнай телефона.

Инфоком" СИК.

Кийинилит, сагаһыт, Чуралчы сэлэиниэтин олохтообо

ОКОНЕШНИКОВА - ЛИСИНА

Анна Петровна

уһун ыарахан ыарыттан орто дойдуттан барытынан кээримин, оболоругар дириг кутурданын тиздэбим.

Ефимова П.И., Алексеевтар, Захаровтар, Федотовтар, оболоро.

Талтыыр кээримин, аба, күтүөлөүт, Өйөкөөнтөн төрүттээх

СИВЦЕВ Георгий Константинович

эдр сааһыгар ыам ыйын 20 күнүгэр Дьокускай куоракка хомолтолоохтук өлбүтүн, дириг кутуруйан туран, аймахтарыгар, табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитинэрибим.

Кээримин, уола, Егоровтар дьэ кээрттэрэ.

Дириг бейүлзгүн олохтообо

ПОСЕЛЬСКАЯ Зинаида Ильинична

эдр сааһыгар хомолтолоохтук өлбүтүн, дириг кутурданын тиздэбим.

— Нэһилиэк олохтообо Посельская Зинаида Ильинична өлбүтүн кээримин Посельская Василий Петровичка, оболоругар Айтаба, Васяба, Туяраба, инпит оболоругар Илья, Иван, Марат Дьяконовтарга, бириг төрөөбүттигэр, аймахтарыгар Хоптово нэһилиэгин дьаһалтата.

— Күндүтүк саныр, талтыыр орто, балта, эднийдэрэ Посельская Зинаида Ильинична олохтон туораабытынан кээримин Посельская Василий Петровичка, оболоругар Айтаба, Васяба, Туяраба, инпит оболоругар Ильяба, Ваняба, Маракка ийэтэ, бириг төрөөбүтүрэ Намтан Макаровтар, Елисеевтар, Диригтэн Васильевтар, Хадаартам Елисеевтар, Ивановтар,Листикова, Мишкиннар, Орловтар, Хайахыттан Лукиннар, Марковтар.

— Убаастыыр чугас аймахтара Посельская Зинаида Ильинична хомолтолоохтук өлбүтүн кээримин Василий Петровичка, оболоругар Айтаба, Васяба, Туяраба, ийэтигэр, инпит оболоругар Ильяба, Ваняба, Маракка Чуралчыттан Дьяконовтар, Оксеновтар.

— Күндү ийэтэ Зинаида Ильинична олохтон туораабытынан уолугар Ваняра кийини кытта бириг үөрэмт табаарыстара уонна учуутала Клавдия Андреевна Дьяковская.

— Талтыыр кийинтигэр Посельская Зинаида Ильинична хомолтолоохтук өлбүтүн кээримин, бириг үөрэмт табаарыстарыгар Посельская Василий Петровичка Дириг орто оскуолатын 1972 сыллаахха бириг үөрэнэн бүтэрбит выпускниктар.

— Талтыыр ийэтэ Зинаида Ильинична олохтон туораабытынан бириг үөрэнэр дьуөгэлэригэр Посельская Туяраба Дириг орто оскуолатын II "а" кылааһын үөрэнэччилэрэ, кылаас салайааччыта Ольга Петровна Алексеева.

АТЫЛЫБЫТ

1998 сылаары, тентоай УАЗ автомашинаны. Санаата - кэпсэтинэн. Билсэр тел. 42-140.

КӨННӨРҮҮ

Хаһыат ыам ыйын 19 күнүгэр 57 №-гэр иккис балаһа "Кандал оскуола-сааһыгар үлэни үөрэнэ кэли" дьэн ыстатыйага автор аата: "М. Попова, оскуола-сад профком председателэ" дьэн кийрбэккэ хаалбытын көннөрөн ааһыллыахтаах.

Болтоно нэһилиэгин олохтообо, Аба дойдуга Улуу сэриин уонна үлз ветерана СЫРОМЯТНИКОВ Семен Егорович ыарахан ыарыттан 84 сааһыгар ыам ыйын 19 күнүгэр өлбүтүн, дириг кутуруйан туран, аймахтарыгар, үлзээннээхтигэр, бары дьонугар иһитинэрибим.

Кээримин, оболоро, сизиниэрэ, хос сизиниэрэ.

Кутурданын тиздэллэр: — Аба дойдуга Улуу сэриин уонна үлз ветерана Сыромятников Семен Егорович өлбүтүн кээримин, оболоругар, сизиниэрэ, хос сизиниэрэ улуустаабы ветераннар сэбидиссэ.

— Кыһыгар Едодия Семеновнаба, күтүөттүгэр Егор Афанасьевичка, кинилэр дьэ кээрттэригэр Болтоно нэһилиэгин дьаһалтата, кырдыастарын сэбизгэ, Н.Д.Субуруускай аатынан Болтоно орто оскуолатын коллектива.

— Күндү абага Сыромятников Семен Егорович өлбүтүн сааһастарыгар Едодия Семеновна, күтүөттүгэр убайдарыгар Егор Афанасьевич Егоровтарга, кинилэр оболоругар Чуралчыттан Собакиннар, Егорова М.А., Хаһыттан Атласовтар.

Күндү кээримин, абабит, хоту көһөрүллүү кыттылааба, тыыл, үлз ветерана, Чуралчы сэлэиниэтин олохтообо

ГОГОЛЕВ Николай Петрович

ыам ыйын 21 күнүгэр уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүн, дириг кутуруйан туран, аймахтарыгар, үлзээннээхтигэр, билэр дьонугар иһитинэрибим.

Кээримин, кыһа, күтүөтэ, уолаттара, кийинтиэрэ, сизиниэрэ.

Кутурданын тиздэллэр:

— Гоголев Николай Петрович өлбүтүн кээримин, оболоругар, сизиниэрэ, чугас дьонугар Николай Петровичтин урут госбаанка биригэ үлзэбимин.

Күндү абабит, элэбит, үлз ветерана, Чуралчы сэлэиниэтин олохтообо

ГОГОЛЕВ Андрей Петрович

уһун ыарахан ыарыттан ыам ыйын 19 күнүгэр өлбүтүн, дириг кутуруйан туран, бары аймахтарыгар, табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитинэрибим.

Уолаттара, кийинтиэрэ, сизиниэрэ.

Кутурданын тиздэллэр:

— Култура үлэтин ветерана, улуус бастакы баяһына, Чуралчытаабы оро музыкальной оскуолатыгар директорынан, өр сылларга преподавателитэн үлзэбимин Гоголев Андрей Петрович өлбүтүн уолаттарыгар, кийинтигэр, сизиниэрэ улуустаабы култура уураалениета, профкома, П.М.Решетников аатынан народнай театр, Чуралчытаабы, Диригтэн оро музыкальной оскуолаарын, кинизмит библиотечнай ситим коллективтара.

— Уолугар хирург Василий Андреевич, кийинтигэр суһал көмө фельдшеригэр Антонина Инокентьевна Гоголевтарга улуустаабы кини балыһа администрацията, профкома, хирургическай отделение, суһал көмө отделение коллективтара.

— Уолугар, бэйэлэрин үлэниэттигэр Петр Андреевичка Чуралчытаабы потребобщество бырабыланыыга, профкома.

Чуралчы сэлэиниэтин олохтообо, тыыл, үлз ветерана, норут маастара

ПОПОВ Николай Максимович

уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүн дириг кутурданын тиздэллэр:

— Кийинтигэр Попова Татьяна Егоровнаба — Мурун-Тымпыа түөлбэтин салайааччытыгар, кини дьэ кээримин уонна бары аймахтарыгар Чуралчы сэлэиниэтин салалтата.

— Кээримин, доруобуйа харыстабылын ветераныгар Попова Зоя Алексеевнаба улуустаабы кини балыһа администрацията, профкома, хирургическай отделение, суһал көмө отделение, тубдиспансер коллективтара.

— Попова Николай Максимович өлбүтүн кини дьэ кээримин Чуралчыттан Сибирьковтар, М.М.Попова, Мугудайтан И.М.Попов, М.Б.Сидцев дьэ кээрттэрэ.

— Күндү абага Николай Максимович олохтон туораабытынан дьуөгэлэригэр Андросова Антонина Николаевнаба, кини дьэ кээримин 1979 сыллаахха Чуралчы орто оскуолатын бириг үөрэнэн бүтэрбиттэр.

Редактор: ПОПОВ Г.

ААДЫРЫСЫТ: 678670, Чуралчы сэл. Кара Маркс уул. 26 "а". ТЕЛЕФОННАРЫ: редактор - 41-332, отделтар - 41-265.

Хаһыаты тэрийээччилэр: Редакция, Улуус дьаһалтата, Саха Республикатын Правительствота. Хаһыат сахалыы тылынан оптуорунньукка, сэрэдэбэ, субютага тахсар. Хаһыат индекса: 54907

Автор суругар атыллар санаа редакция позициятыгар маддун сон түбэхэр буолбатах. Сурукка кийиллар чакчылар кырдыктаахтарыгар аһиэтиэни автор тус байата сүгэр.

"Сага олох" редакционнай-издательская холбоһук. Офсетнай бэчээт. Сакааһын №-рө 58. Тираж 2481. 21.05.2001 с. бэчээккэ бэрилиннэ.